

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

MKUTANO WA SABA

YATOKANAYO NA KIKAO CHA ISHIRINI NA MBILI

11 MEI, 2017

MKUTANO WA SABA

KIKAO CHA ISHIRINI NA MBILI – 11 MEI 2017

I. DUA

Naibu Spika (Mhe. Tulia Ackson) alisoma Dua Saa 3:00 asubuhi na kuongoza Bunge.

Makatibu Mezani:

- 1.Ndugu Neema Msangi
- 2.Ndugu Charles Mloka
- 3.Ndugu Theonest Ruhilabake

II. MASWALI KWA WAZIRI MKUU

1.Mhe. Freeman Aikael Mbowe	-	CHADEMA
2.Mhe. Jaku Hashim Ayoub	-	CUF
3.Mhe. Zuberi Mohamed Kuchauka	-	CUF
4.Mhe. Kuti Yussuf Majala	-	CHADEMA
5.Mhe. Abdallah Hamisi Ulega	-	CCM

III. MASWALI YA KAWAIDA

OFISI YA WAZIRI MKUU

Swali Na. 185: Mhe. Amina Saleh Mollel

Nyongeza: Mhe. Amina Saleh Mollel
Mhe. Desderius John Mipata

OFISI YA RAIS (TAMISEMI)

Swali Na. 186: Mhe. Salome Wycliffe Makamba

Nyongeza: Mhe. Salome Wycliffe Makamba
Mhe. Peter Ambrose Lijualikali
Mhe. Freeman Aikael Mbowe

Swali Na. 187: Mhe. Richard Phillip Mbogo

Nyongeza: Mhe. Richard Phillip Mbogo
Mhe. Dkt. Pudenciana Wilfred Kikwembe
Mhe. Daniel Edward Mtuka
Mhe. Susan Limbweni Kiwanga

WIZARA YA UJENZI, UCHUKUZI NA MAWASILIANO

Swali Na. 188: Mhe. Vedasto Edger Ngombale

Nyongeza: Mhe. Vedasto Edger Ngombale
Mhe. Abdallah Dadi Chikota

WIZARA YA NISHATI NA MADINI

Swali Na. 189: Mhe. Dkt. David Mathayo David

Nyongeza: Mhe. Dkt. David Mathayo David

IV. MATANGAZO

Wageni:

1. Wageni 75 wa Spika, Wanafunzi 70 na Walimu 5 Shule ya Sekondari ya Kongwa ya Dodoma wakiongozwa na Mwal. Joachim Mpagama walitambulishwa.
2. Wageni 12 wa Kiongozi wa Upinzani Bungeni (KUB) Mheshimiwa Freeman Aikael Mbowe – Viongozi wa Chama cha Demokrasia na Maendeleo (CHADEMA) kutoka Hai Kilimanjaro wakiongozwa na

Mhe. Joel Nkya (Diwani wa Bomang'ombe kutoka Hai) pia walitambulishwa.

3. Wageni 7 wa Mhe. Adadi Rajabu – Wawekezaji kutoka nchini China wakiongozwa na Ndg. Yu Xiumei – Mwekezaji walitambulishwa.
4. Wageni wengine wa Waheshimiwa Wabunge pamoja na Wanafunzi waliokuja kutembelea Bunge kwa Mafunzo nao walitambulishwa.

Matangazo mengine:

Mhe. Rashid Abdalah Shangazi – Mratibu wa Mfuko wa Faraja – Aliwatangazia Wajumbe wake kukutana saa 7.00 katika eneo la *Basement* kwa ajili ya Mkutano Mkuu wa Mwaka.

MWONGOZO WA SPIKA

1. Mhe. Goodluck Araph Mlinga

Kuhusu Uchaguzi wa Wabunge wa Afrika Mashariki uliofanyika jana tarehe 10/5/2017 kwamba aliwahi kutoa ushauri akaambiwa anatumkana kwa kuhimiza CHADEMA kuzingatia jinsia ambapo zoezi la Uchaguzi limetoa Wanawake kuwa Wawakilishi katika Bunge la Afrika. Anadhani kwa kuambiwa alitukana na kwamba wanamchonganisha na Spika, CHADEMA waombe radhi.

Naibu Spika, alisema kuwa huo sio mwongozo.

2. Mhe. Pascal Yohana Haonga

Alisema hakuridhika na Majibu ya Swali la Nyongeza alilouliza Mheshimiwa Mbowe, kwamba akae na Rais vizuri. Na kuwa ameona huo ni uchochezi – Je, maneno hayo yanaruhusiwa.

Naibu Spika alisema sio kweli kwamba Waziri wa TAMISEMI alisema akae na Rais vizuri, alisema tuwe na mahusiano mazuri na Rais.

Pia alisema, anayepaswa kulalamika kutokuridhika na majibu ni muuliza swali na siyo msikilizaji. Mhe. Mbowe aliridhika.

3. Mhe. Saed Ahmed Kubenea

Alisimama kwa Kanuni ya 68 (7) na 47 kwamba Wanadhimu hawapewi fursa sawa Bungeni. Mnadhimu wa Upinzani huchukuliwa kama Mbunge wa kawaida kabisa. Akisimama hapewi nafasi kama anavyopewa Mnadhimu wa Serikali.

Naibu Spika alisema, leo hakuna Mnadhimu aliyesimama kuomba nafasi akanyimwa kwa hiyo hakuna Mwongozo.

4. Mhe. Seif Khamis Gulamali

Alisimama kwa Kanuni ya 68(7) kwamba katika Halmashauri ya Igunga Mkurugenzi huwanyima Wabunge Mafaili ya Kamati za fedha. Je, jambo hilo ni sawa.

Naibu Spika alielekeza kuwa, masuala yote ambayo hayajatokea Bungeni Wabunge watafute utaratibu wa kuyapeleka kwa Mawaziri husika, kwani wamo ndani ya Bunge.

5. HOJA ZA SERIKALI

Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Maji na Umwagiliaji kwa Mwaka wa Fedha 2017/19 – Majadiliano yaliendelea kama ifuatavyo:-

(19) Mhe. Edward Franz Mwalongo	-	CCM
(20) Mhe. Munde Tambwe Abdallah	-	CCM
(21) Mhe. Ester Amos Bulaya	-	CHADEMA
(22) Mhe. Rashid Abdallah Shangazi	-	CCM

TANGAZO:

Naibu Spika alitambua wageni wa Mheshimiwa George Simbachawene kutoka TAMISEMI ambao ni Madiwani na Wenyeviti wa Wilaya ya Tarime.

Waheshimiwa Wabunge waliendelea na mjadala kama ifuatavyo:

(23)	Mhe. Andrew John Chenge	-	CCM
(24)	Mhe. John John Mnyika	-	CHADEMA
(25)	Mhe. Dunstan Luka Kitandula	-	CCM

TANGAZO:

Wageni wa Waziri wa Maliasili na Utalii walitambuliwa na Mhe. Naibu Spika.

(26)	Mhe Boniphace Mwita Getere	-	CCM
(27)	Mhe. Savelina Silvanus Mwijage	-	CUF
(28)	Mhe. Pudenciana Wilfred Kikwembe	-	CCM
(29)	Mhe. Kangi Alphaxard Lugola	-	CCM
(30)	Mhe. Richard Mganga Ndessa	-	CCM
(31)	Mhe. Joseph Musukuma Kasheku	-	CCM
(32)	Mhe. Vedasto Edgar Ngombale	-	CHADEMA
(33)	Mhe. Abdallah Hamis Ulega	-	CCM
(34)	Mhe. Felister Aloyce Bura	-	CCM

KUHUSU UTARATIBU

Mhe. Waitara alisimama kwa Kanuni ya 68 (1) 68 (a) – (g) na 64 kwamba Mbunge anayeongea ametumia lugha ya maudhi kusema neno “wanafiki” Je, inaruhusiwa Bungeni?

Naibu Spika alisema kwanza Kanuni ya 67 haina vipengele (a) – (g). Pili aliwasihi Wabunge kuwa watulivu maana hata Upinzani

waliita CCM imechoka, mzigo ni mzito hawawezi kuubeba. Sasa wakijibiwa kuwa sio mzito wavumilie.

(35) Mhe. George Malima Lubeleje - CCM

V. KUSITISHA BUNGE

Saa 7.00 Mchana Bunge lilisitishwa mpaka saa 11.00 Jioni.

VI. BUNGE KUREJEA

Saa 11:00 jioni Bunge lilirudia na mjadala uliendelea kama ifuatavyo:-

34. Mhe. Leah Jeremiah Komanya	-	CCM
35. Mhe. Zaynab Matitu Vullu	-	CCM
36. Mhe. Khadija Hassan Aboud	-	CCM
37. Mhe. Norman Sigalla King	-	CHADEMA
38. Mhe. Martha Jachi Umbulla	-	CCM
39. Mhe. Mendrad Lutengano Kigola	-	CCM
40. Mhe. Alex Raphael Gashaza	-	CCM
41. Mhe. Edwin Mgante Sannda	-	CCM
42. Mhe. Yosepher Ferdinand Komba	-	CHADEMA
43. Mhe. Aida Joseph Khenan	-	CHADEMA
44. Mhe. Qambalo Willy Qulwi	-	CHADEMA
45. Mhe. Suzana Chogisasi Mgonokulima	-	CHADEMA
46. Mhe. Esther Nicholas Matiko	-	CHADEMA
47. Mhe. Pauline Philipo Gekul	-	CHADEMA
48. Mhe. Salma Mohamed Mwassa	-	CUF
49. Mhe. Zuberi Mohamed Kuchauka	-	CUF
50. Mhe. Margaret Simwanza Sitta	-	CCM
51. Mhe. Boniventura Destery Kiswaga	-	CCM
52. Mhe. Mhe. George Huruma Mkuchika	-	CCM
53. Mhe. Omary Tebweta Mgumba	-	CCM
54. Mhe. Almas Athuman Maige	-	CCM
55. Mhe. Saada Salum Mkuya	-	CCM
56. Mhe. Ritta Enespher Kabati	-	CCM

TANGAZO

- 1.Mhe. William Vangimembe Lukuvi atakaimu na Waziri Mkuu
- 2.Ndugu Kitilya Mkumbo Katibu Mkuu Wizara ya Maji yuko Dodoma

VII. KUAHIRISHA BUNGE

Saa 1:45 usiku Bunge liliahirishwa mpaka siku ya Ijumaa tarehe 12 Mei, 2017 saa 3:00 asubuhi.